

Vergaderjaar 2024–2025

36 625 B	Wijziging van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2024 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)
-----------------	---

Nr. 2	MEMORIE VAN TOELICHTING
--------------	--------------------------------

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	4
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	4
3	Beleidsartikelen	5
3.1	Beleidsartikel 1 gemeentefonds	5
4	Bijlagen	6
4.1	Overzicht integratie-uitkeringen	6
4.2	Overzicht decentralisatie-uitkeringen	6

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van het gemeentefonds;

Het in die begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikel wordt in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 3

Ingevolge [artikel 5](#), eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet hebben gemeenten gezamenlijk recht op het bedrag dat in de begroting als verplichting voor het totaal van de algemene uitkering is opgenomen. Ingevolge [artikel 5](#), tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet hebben de gemeenten gezamenlijk recht op de bedragen die in de begroting als verplichting voor het totaal van de integratie-uitkeringen en het totaal van de decentralisatie-uitkeringen zijn opgenomen.

De in dit wetsartikel opgenomen bedragen zijn niet rechtstreeks uit de begrotingsstaat af te leiden. De bedragen worden nader onderbouwd in deze memorie van toelichting.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

J.J.M. Uitermark

De Staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst

T. van Oostenbruggen

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De tweede suppletoire begroting geeft een beeld van de uitvoering van de begroting 2024. De stand van de tweede suppletoire begroting wordt opgebouwd vanaf de stand van de vastgestelde begroting inclusief suppletoire begrotingen, NvW's en amendementen.

2 Beleid

Door wijzigingen in beleid van verschillende departementen kan worden overgegaan tot het beleggen of juist weghalen van taken bij gemeenten. Indien dit gepaard gaat met een toevoeging aan of een uitname uit het gemeentefonds, wordt dit begrotingstechnisch verwerkt. In de onderstaande tabel worden de mutaties groter dan circa € 30 mln. weergegeven.

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 1 Belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties 2024 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Art.	Uitgaven en ontvangsten 2024
Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	1	43.836.964
Belangrijkste mutaties 2e suppletoire		
1) Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg	1	30.373
2) Meerkosten Oekraïne sociaal domein	1	29.754
3) Overige mutaties	1	74.761
Stand 2e suppletoire begroting 2024	1	43.971.852

Toelichting

1) Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg

Voor het verlenen van de specifieke uitkering compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg in 2024 is bij Voorjaarsnota € 60 mln. vanuit het Gemeentefonds overgeboekt naar de VWS-begroting. Dit budget is ingezet om de gemeente te compenseren voor de niet beoogde kosten van 2022 en 2023 na inwerkingtreding van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel. Er is in 2024 sprake van onderuitputting binnen deze regeling, daarom vloeien de resterende middelen weer terug naar het gemeentefonds.

2) Meerkosten Oekraïne sociaal domein

De verantwoordelijkheid voor de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo en de Jeugdwet, de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek uit de Wet publieke gezondheid ligt voor Oekraïense ontheemden bij gemeenten. Het aantal Oekraïense ontheemden is dusdanig groot dat dit niet kan worden beschouwd als onderdeel van gebruikelijke fluctuaties. De compensatie is vastgesteld op basis van (een raming van) daadwerkelijke aantallen opgevangen Oekraïense ontheemden.

3 Beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 1 gemeentefonds

In onderstaande tabel worden voor de verplichtingen, de uitgaven en de ontvangsten de budgettaire gevolgen van beleid van het gemeentefonds weergegeven. Hiermee worden de integrale uitgaven die samenhangen met de samengestelde beleidsdoelstelling (het nastreven van een adequate omvang van het gemeentefonds en het nastreven van een adequate verdeling van de middelen over de gemeenten) inzichtelijk gemaakt.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 gemeentefonds (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1)+(2)
Verplichtingen	43.974.949	134.888	44.109.837
Uitgaven	43.836.964	134.888	43.971.852
Financiering gemeenten			
Bijdrage aan medeoverheden	43.834.003	134.888	43.968.891
Algemene uitkering en de aanvullende uitkeringen	38.845.849	39.845	38.885.694
Decentralisatie-uitkeringen	1.186.249	95.043	1.281.292
Integratie-uitkering Voogdij 18+	0	0	0
Integratie-uitkering Beschermd wonen	1.730.992	0	1.730.992
Integratie-uitkering Participatie	2.070.911	0	2.070.911
Integratie-uitkeringen Overig	2	0	2
Kosten Financiële verhoudingswet			
Opdrachten	2.361	0	2.361
Onderzoeken verdeelsystematiek	2.361	0	2.361
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	600	0	600
Onderzoeken verdeelsystematiek	600	0	600
Ontvangsten	43.836.964	134.888	43.971.852

Toelichting op de financiële instrumenten

Bijdragen aan medeoverheden

Algemene uitkering

Dit betreft de uitkering aan alle gemeenten, die ten goede komt aan de algemene middelen van de gemeenten. De uitkering is gebaseerd op de [artikelen 5 en 6 van de Financiële-verhoudingswet](#).

Integratie-uitkeringen

Dit betreft de uitkering die wordt toegepast als rechtstreekse overheveling van middelen naar de algemene uitkering bezwaarlijk is vanwege de omvang van de herverdeeleeffecten. De integratie-uitkering voorziet dan in een geleidelijke overgang naar de algemene uitkering. De uitkering is gebaseerd op [artikel 5 lid 2 van de Financiële-verhoudingswet](#). Voor een overzicht van de integratie-uitkeringen wordt verwezen naar [paragraaf 4.1](#).

Decentralisatie-uitkeringen

Naast de algemene uitkering en integratie-uitkeringen bevat het gemeentefonds ook decentralisatie-uitkeringen. De verdeling van de decentralisatie-uitkeringen volgt evenals de integratie-uitkeringen niet de regels van de verdeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Anders dan bij de integratie-uitkering, waar de termijn van overheveling naar de algemene uitkering van tevoren vaststaat, ontbreekt bij de decentralisatie-uitkering een dergelijke termijn. Voor een overzicht van de decentralisatie-uitkeringen wordt verwezen naar [paragraaf 4.2](#).

Opdrachten en Bijdragen ZBO's/RWT's

Onderzoeken verdeelsystematiek

Dit betreft het budget dat elk jaar is gereserveerd voor de uitvoering van onderzoeken op het vlak van de omvang en verdeling van het gemeentefonds en het onderhoud van het betaalsysteem.

Ontvangsten

Ten behoeve van de dekking van de uitgaven is een post Ontvangsten opgenomen. [Artikel 4, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet](#) bepaalt dat bij (begrotings)wet voor ieder uitkeringsjaar een bedrag aan middelen van het Rijk wordt afgezonderd ten behoeve van het gemeentefonds. Op grond van het tweede lid van dat artikel zijn de uitgaven en de inkomsten van het fonds per uitkeringsjaar aan elkaar gelijk.

4 Bijlagen

4.1 Overzicht integratie-uitkeringen

Tabel 3 Overzicht integratie-uitkeringen (Bedragen x € 1.000)	
	Uitgaven 2024
Voogdij 18+	0
Beschermd wonen	1.730.992
Participatie	2.070.911
Wijziging betalingsverloop	2
Stand 2e suppletoire begroting 2024	3.801.905

4.2 Overzicht decentralisatie-uitkeringen

Tabel 4 Overzicht decentralisatie-uitkeringen (Bedragen x € 1.000)	
	Uitgaven 2024
100 jaar vriendschap Turkije-Nederland	140
Aanpak laaggeletterdheid	7.300
Aanpak recreatieparken	170
Actieplan wapens en jongeren	1.025
Alleenverdienersproblematiek	22.597
Bed, bad en brood	1.600
Beeldende kunst en vormgeving	13.500
Begeleiding jongeren naar werk	14.895
Behoud sociale voorzieningen Groningen	629
Bodembescherming	8.636
BRP centralisering inschrijving vergunninghouders	4.731
Capaciteitsinzet ondernemingsplan	608

	Uitgaven 2024
Correctie Waterschapswegen (Knelpunten verdeelproblematiek)	4.047
Dakloze EU burgers	7.000
Einde lening inburgeringsplichtig	2.240
Erfgoed Deal	4.273
Ex Ante Impact Analyse NPLV	223
Experiment gesloten coffeeshopketen	1.378
Experiment nieuw stembiljet 2024	250
Extra capaciteit BOA's	13.000
Faciliteitenbesluit opvangcentra	17.037
Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen	2.500
Jeugd	21.700
Jeugdhulp aan kinderen in een AZC	5.100
Kansen voor alle kinderen	85.000
Kasschuif omgevingswet	– 4.499
Landelijke aanpak adreskwaliteit	2.856
Landelijke beeindigingsregeling veehouderijbedrijven	14.725
LHBTI beleid regenboogsteden	1.232
Maatschappelijke begeleiding	1.373
Maatschappelijke opvang	385.057
Meerkosten Oekraïne sociaal domein	29.754
Nationaal Actieplan dakloosheid	55.000
Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid	1.002
Natuur bij Energieprojecten	11.096
Natuurbrandpreventie en -mitigatie	3.418
Nederlands-Soedanese repatrianten	320
Outreachend werken	508
Pilots Samenwerken sociaal en veiligheidsdomein	735
Realisatie energietransitie	668
Regionale doelgroepspecifieke aanpak	4.784
Register Externe Veiligheidsrisico's (REV)	3.420
RES regio's	8.781
Signaalmanagement systeem	68
Slavernijverleden	1.176
Social Labs	700
Spreadingswet	15.300
Startbanen statushouders	3.776
Toekomstbesteding maken energiebeleid	10.375
Uitstapprogramma prostituees	6.000
Uitvoeringskosten omgevingswet	76.034
Vangnetconstructie energietoelage 2023	32.500
Veerkracht en weerbaarheid	134
Veilig wonen	2.415
Veilige steden	795
Veiligheidshuizen	7.699
Verkeersveiligheid	95
Versterking arbeidsmarktregio's	15.113
Versterking dienstverlening gemeenten: personen met verward gedrag	10.000
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	3.825
Voorschoolse voorziening peuters	30.000
Vrouwenopvang	230.607
VTH-taken	46.700
Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit	245
Wet betaalbare huur	14.685
Wet kwaliteitsborging bouw	10.076
Work in Nederland	2.895

	Uitgaven 2024
Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2023	270
Stand 2e suppletoire begroting 2024	1.281.292